

*Передмова
головного редактора*

ДОКУМЕНТ ВРАЖАЮЧОЇ СИЛИ. МАНІФЕСТ МЕДИЦИНИ

Редакція журналу постійно надає особливого значення питанням історії медицини. Ретроспективний погляд на історичні події та постаті має ту перевагу, що звільняє нас від гостроти кон'юнктурних умовностей минулої епохи й дає змогу досягнути їх істинну сутність.

Спробуємо, власне із таких позицій, подивитись на визначну постать Федора Степановича Цицуріна – першого професора-терапевта медичного факультету Київського Імператорського університету святого Володимира у 200-ту річницю від дня його народження, яка минає 12 червня 2014 року. Федір Степанович – засновник першої кафедри терапії, перший директор терапевтичної клініки та другий декан медичного факультету (посада обійнята на виборній засаді). 13 років він був незмінним керівником кафедри та клініки. За цей час він заклав традиції викладання терапії на медичному факультеті, та, відповідно, й наріжний камінь у фундамент Київської школи терапевтів. Серед його відомих учнів: випускники та співробітники Імператорського університету Святого Володимира доктори медицини А.І. Слободзінській, Л.К. Горецький, Л. А. Маровський. Плідний київський період життя Федора Степановича Цицуріна несподівано закінчується в 1857 році. Імператор Олександр II під час перебування в Києві особисто призначає його президентом Варшавської медико-хірургічної академії. Із 1861 року – він неодмінний член військово-медичного вченого комітету імперії, у 1862-1867 роках – директор медичного департаменту військового міністерства, а з 1865 року – лейб-медик Олександра II і, нарешті, керівник придворної медичної частини (1867-1882). Дипломатичність, досвід клінічної практики, неймовірна працездатність, ретельність і визначний організа-

торський хист забезпечили успіх здійснюваних ним реорганізацій діяльності медичного департаменту військового міністерства Російської імперії. Як організатора системи охорони здоров'я його доля є дуже схожою на долю іще одного видатного українця, який переконливо обґрунтував необхідність створення міністерства охорони здоров'я й став першим у світі його очільником – академіка Івана Яковича Горбачевського.

Як свідчать дані його біографії, перебуваючи на вершині управлінського олімпу системи охорони здоров'я Російської імперії, Федір Степанович не просто цікавився київськими справами, а до кінця своїх днів всіляко сприяв становленню Київської школи терапевтів. Доля Ф.С. Цицуріна є типовою долею синів бездержавних народів. Він усього-навсього повторив планиду своїх великих співвітчизників: Георгія Дрогобича (Юрія Котермака), Єпіфана Славинецького, Н.М. Амбодика-Максимовича, М.М. Тереховського, Д.С. Самойловича, О.М. Шумлянського, І.Я. Горбачевського та багатьох-багатьох інших, тих, хто зробив свій вагомий внесок у становлення світової медицини, працюючи за межами України. Але саме йому, із волі провидіння, судилось стати родоначальником Київської школи внутрішньої медицини та здійснити інтеграцію на благодатній київській землі здобутків медичної науки Європи та кращих її надбань у Російській імперії. На відзначення 200-річчя народин Федора Степановича Цицуріна редакція журналу пропонує шановним читачам адаптований варіант його лекції «Вступ до курсу приватної терапії, семіотики та клініки внутрішніх захворювань» – «документа вражаючої сили, маніфесту медицини, що вступила в наукову епоху своєї історії».

А.С. Свінцицький

*головний редактор журналу «Практикуючий лікар»,
завідувач кафедри внутрішньої медицини №3,
Національний медичний університет ім. О.О. Богомольця*